

AgroActualiteiten

inhoud

Mest: extra maatregelen en doelsturing	2	Voorstel fors lager budget nieuw GLB	5
Voorstel pacht: stimuleren langlopende pacht	3	Kort nieuws	6
Schatting hoogte basis- en ecopremie 2025	4	Agenda	6
Percelen afknippen op kadastrale grens	4		

Perspectief

In juni 2025 zat ik in een restaurant in Amed te Bali aan een lunch. Het was een heerlijke en warme dag en de lunch smaakte ons prima. Samen met mijn gezin en schoonzus keken we uit op een prachtige baai, waarbij op de heuvel naast ons een paar nieuwe appartementen werden gebouwd. Het vakmanschap van de bouwvakkers is groot, maar de werkomstandigheden zijn totaal anders dan in Nederland. We zagen mensen lopen in allerlei soorten kleding (absoluut geen gecertificeerde werkkleding), waarbij het voetbalshirt van grote clubs in Europa erg populair waren. Er werkten evenveel mannen als vrouwen op de bouwplaats. Hierbij sjouwden op dat moment de meeste vrouwen op badslippers, op het heetst van de dag, met grote zakken cement op hun hoofd heuvelafwaarts. Mijn schoonzus, die werkt in een ziekenhuis te Groningen, maakte daarbij de opmerking, dat wanneer je dit ziet, je eigenlijk niet moet gaan klagen over het vaak fysieke zware werk in het ziekenhuis, wanneer je weer een “te zware” patiënt moet overhevelen in een ander bed. Onze beoordeling is sterk afhankelijk vanuit welk gezichtspunt je een situatie of omstandigheid bekijkt.

Het is bepalend vanuit welk perspectief je een oordeel geeft of een discussie aangaat. Boeren en mensen van Wakker Dier gaan soms wel een discussie aan, maar komen nooit tot elkaar in die discussie. Hun gezichtspunt tot een bepaalde situatie is totaal verschillend. Maar ook binnen onze sector kan het perspectief verschillend zijn. Hierbij vind ik de varkensstal in Ysselsteyn (wordt binnenkort gesloopt, omdat het bedrijf deelneemt aan de LBV regeling) met een capaciteit van 45.000 vleesvarkens echt een megastal, maar de grootste stal ter wereld bevindt zich in China en is een meerlaagse varkensflat (bedrijf Zhongxin Kaiwei) met een jaarproductie van 1,2 miljoen vleesvarkens. Beide stallen zijn niet te vergelijken met elkaar, terwijl ze beiden vallen onder een megastal.

Door een agrarische ondernemer werd een keertje een groep boeren geadviseerd om eens te gaan kijken naar een discussie over de landbouw in de Rode Hoed te Amsterdam. Zijn verhaal was, dat je op die manier leert zien hoe anderen tegen onze agrarische sector aankijken. Wanneer je dat weet, kun je daar wellicht je voordeel uithalen. Probeer soms je gezichtspunt een aantal graden te verdraaien, hoe lastig en vervelend dit soms ook kan zijn!

In mei dit jaar was ik met mijn collega's van D&U Advies voor een werkbezoek in Zweden. We hebben daar een aantal agrarische bedrijven bezocht van Gotland tot Umeå. Waar we in Nederland helemaal vast zijn gelopen in de wet- en regelgeving is er hier nog letterlijk ruimte in alles. Tijdens ons bezoek werd natuurlijk een rondje gedaan op het bedrijf, maar ik vond de gesprekken met de ondernemers en hun verhalen vele malen interessanter. Te meer ook dat mijn (oud) collega's telkens met een ander gezichtspunt dan de mijne, vragen stelden. Dat geeft soms een totaal ander perspectief op de situatie, op de kansen, mogelijkheden en beperkingen. Waar we zouden denken dat je wellicht in een depressie zou vallen, wanneer het bij winterdag bijna 23 uur donker is in Noord Zweden, gaf de desbetreffende ondernemer aan dat hij het lastig vindt dat het de gehele dag licht is. Hij keek echt weer uit naar de winter!

En waar we in Nederland Eco -punten scoren, wanneer we bomen kunnen opgeven bij de Gecombineerde Opgave, krijg je in Zweden strafpunten. Ook ten aanzien van het sociale aspect is het totaal anders in Zweden dan in Nederland. Je burens beter leren kennen bij een kop koffie, gaat je daar niet lukken. Men is erg op zichzelf, je moet veel tijd investeren in je omgeving en de taal! De agrarische sector in Zweden moet je niet gaan bekijken vanuit een Nederlands gezichtspunt!

Kortom, kijk eens anders tegen een aantal zaken aan. Het geeft je echt veel meer informatie. Vandaag (27 augustus 2025) is het 22 graden en zijn er schilders bezig met de kozijnen van ons kantoor. Eentje heeft een muts op. Voor zijn begrip is het zeker niet warm vandaag, terwijl wij dat wel vinden. Maar dat is ook logisch, hij komt uit Pakistan. Het is maar hoe je er naar kijkt.

Herman Hofstee

Mest: extra maatregelen en doelsturing

In het onlangs gepubliceerde 'concept 8e Actieprogramma' zijn, voor de periode 2026-2029, extra mestmaatregelen opgenomen. In gebieden waar de waterkwaliteit in orde is kunnen versoepelingen gaan gelden. Ook wordt waarschijnlijk een start gemaakt met doelsturing.

Actieprogramma Nitraatrichtlijn

Iedere lidstaat moet ieder vier jaar een 'Actieprogramma Nitraatrichtlijn' (AP) indienen bij de Europese Commissie. In het AP worden (extra) maatregelen opgenomen, die ertoe moeten leiden dat de doelen vanuit de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water worden behaald. Het 8^e AP loopt over de periode 2026-2029. De overheid wil de genoemde maatregelen in de loop van deze periode invoeren, veelal vanaf 2027.

Waterkwaliteit vaak in orde, niet in alle gebieden

De regio's met klei- en veengrond voldoen aan de nitraatnorm voor grondwater (50 mg/l). Dit geldt ook voor regio zand-noord. De verwachting is dat met de huidige maatregelen ook de regio zand midden aan de nitraatnorm gaat voldoen. Heeft u percelen in de regio zand-zuid of löss? Deze gebieden voldoen nog niet. U krijgt u vanuit het 8^e AP waarschijnlijk te maken met extra maatregelen.

Kwaliteit oppervlaktewater: verbetering nodig

Naar verwachting voldoet in 2027 circa 60% van het oppervlaktewater aan de normen voor stikstof en/of fosfaat. Voor percelen rondom oppervlaktewateren, die nog niet voldoen, gaan extra maatregelen gelden.

Maatregelen: aanscherpingen, soms versoepelingen

De huidige NV-gebieden komen te vervallen en worden vervangen door 'aandachtsgebieden'. Een aandachtsgebied kan betrekking hebben op stikstof of fosfor of beide. Afhankelijk van de waterkwaliteit worden, volgens het concept 8^e AP, aanvullende maatregelen genomen of vinden versoepelingen plaats.

Verwachte maatregelen volgens concept 8^e AP

- De rustgewasverplichting voor zand en lössgrond blijft bestaan. Heeft u percelen in de zandregio's noord en midden? Dan blijft de rotatieverplichting '1 op 4'. Voor de regio's zand zuid en löss gaat de

rotatie naar verwachting naar 1 op 3, met een optie op 2 op 6.

- De stimuleringsregeling vanggewas op zand- en lössgrond blijft van kracht. Het vanggewas mag u niet bemesten. Wel mag u het vanggewas vanaf 1 januari vernietigen (nu 1 februari).
- De verplichting van het telen van een vanggewas na mais gaat ook gelden als u mais teelt op klei- of veengrond.
- Het vanggewas na mais mag op alle grondsoorten vanaf 1 januari worden vernietigd (nu 1 februari).
- De stikstofgebruiksnormen op zand- en lössgrond kunnen, afhankelijk van de opgave, worden aangescherpt of verruimd. Ligt uw perceel in een (nieuw) 'aandachtsgebied stikstof'? Dan kan de stikstofnorm worden gekort tot maximaal 20% van de (nieuwe) 'generieke norm'.
- De verplichte bufferstroken blijven van kracht. Is de waterkwaliteit op klei- en veengrond goed? Dan kan de bufferstrook smaller worden (standaard 1 meter i.p.v. 3 meter).
- In 'aandachtsgebieden fosfor' moet u, volgens planning, op een verplichte bufferstrook van 3 meter en op bufferstroken langs KRW-waterlichamen en ecologisch kwetsbare beken een bezinkgreppel aanleggen.
- Op zand- en lössgrond moet u, na graslandvernietiging, rekening houden met een korting van 65 kg op de stikstofnorm. Dit geldt voor alle gewassen na gras.
- Eventuele maatregelen voor 'behoud grasland' zijn nog niet nader uitgewerkt.

Start doelsturing

Het is de bedoeling dat binnen het 8^e AP een start wordt gemaakt met doelsturing gericht op grondwaterkwaliteit. U kunt hier vrijwillig aan deelnemen. Binnen deze doelsturing ligt de focus op de indicatoren N-mineraal en N-bodemoverschot. Behaalt u goede resultaten? Dan gelden voor u vanaf 2029 mogelijk versoepelingen op bepaalde generieke maatregelen.

Waarschijnlijk worden nagenoeg alle voorgestelde maatregelen doorgevoerd. Als de maatregelen definitief zijn informeren we u hier tijdig over.

Voorstel pacht: stimuleren langlopende pacht

Staatssecretaris Rummenie van LVVN heeft een voorstel voor een herziening van de pachtregelgeving bekend gemaakt. De insteek is om langlopende pacht te stimuleren en kortlopende pacht te ontmoedigen.

Procedure herziening pachtregelgeving

De voorstellen van de staatssecretaris moeten nog verder worden uitgewerkt in een wetsvoorstel. Daarna moeten de Tweede Kamer en de Eerste Kamer hier hun goedkeuring over geven. Het zal daardoor nog enige tijd duren voordat de herziene pachtregelgeving definitief is.

Meer nadruk op duurzaamheidsafspraken

In pachtovereenkomsten kunnen voorwaarden opgenomen worden waardoor de pachter duurzamer met de grond om zal gaan. De staatssecretaris wil, vooruitlopende op de herziening, het opnemen van duurzaamheidsafspraken in bestaande reguliere pachtovereenkomsten vergemakkelijken.

Bedrijfsmatigheidstoets AOW-leeftijd

Bij alle bestaande en nieuwe pachtvormen, behalve teelpacht, kunt u op verzoek van de verpachter, te maken krijgen met een 'toets op agrarische bedrijfsmatigheid'. De verpachter mag dit verzoek aan u doen, als u als pachter, de AOW-leeftijd bereikt en daarna per zes jaar herhalen. In tegenstelling tot nu moet u dan (als pachter) bewijzen dat u het gepachte bedrijfsmatig agrarisch gebruikt.

(Nieuwe) pachtvormen

Bij de voorgestelde herziening wil de staatssecretaris bestaande pachtvormen aanpassen of vervangen door nieuwe pachtvormen. Ook kunt u straks gebruik maken van een nieuwe langlopende pachtvorm.

Reguliere pacht

De huidige reguliere pacht blijft bestaan. Wel gaat de 'toets op agrarische bedrijfsmatigheid' gelden, ook voor bestaande pachtcontracten. Bij nieuwe reguliere pachtcontracten kunt u de pachtprijs zelf bepalen.

Vervolgens wordt de pachtprijs jaarlijks aangepast, op basis van een (nog te ontwikkelen) 'agrarische prijsindexatie'.

Nieuw: Duurzame langlopende pacht

De looptijd van deze nieuwe pachtvorm is volgens het voorstel minimaal 24 jaar voor de pacht van een hoeve, grond en/of gebouwen. U kunt ook hier, samen met de (ver)pachter, de pachtprijs zelf bepalen. Eveneens geldt daarna de agrarische prijsindexatie. Anders dan bij reguliere pacht bestaat bij deze nieuwe pachtvorm geen continuatierecht.

Kortlopende pacht

Deze kortlopende pacht vervangt de geliberaliseerde pacht. De maximale pachtduur wordt 12 jaar. Er geldt geen verplichte minimale pachtduur. De maximaal toegestane pachtprijs wordt afhankelijk van de duur van de pachtovereenkomst: bij een kortere duur geldt een lagere maximum pachtprijs dan bij een langere pachtduur.

Teelpacht

Deze pachtvorm zal, naar verwachting, vergelijkbaar zijn met de huidige teelpacht.

Natuurpacht

Deze nieuwe pachtvorm vervangt de huidige reservaatpacht. Voor los land gaat een minimale looptijd van 6 jaar gelden. Het blijft mogelijk om het, in de pachtovereenkomst opgenomen, beheerplan tussentijds te wijzigen. Bij een significante wijziging van het natuurdoel, een functiewijziging en/of een wijziging van het waterpeil kan de terreinbeherende organisatie de overeenkomst eenzijdig opzeggen. Als pachter moet u dan hiervoor gecompenseerd worden.

*Heeft u vragen over de voorgestelde herziening van de pachtregelgeving?
Informeer dan bij uw adviseur.*

Schatting hoogte basis- en ecopremie 2025

Dit jaar is geen extra nationaal budget beschikbaar voor de basis- en ecopremie. Hierdoor moet u rekening houden met een lager bedrag aan basispremie. Mogelijk dat ook een korting op de ecopremie volgt.

Verwachte basis- en ecopremie

Op basis van de ingediende Gecombineerde opgaven 2025 wordt het budget voor de ecoregeling ruim overschreden. Om de ecopremie toch maximaal uit te kunnen keren wordt een deel van het budget voor de basispremie gebruikt voor de ecopremie.

Minimaal bedrag basispremie

De verwachting is dat u in 2025 voor de basispremie minimaal de volgende bedragen ontvangt:

- € 202 per ha, voor eerste 40 hectare.
- € 158 per ha, boven 40 ha.

Standaardbedragen ecopremie

De bedoeling is dat u, door de genoemde herverdeling van het budget, de standaardbedragen voor de ecopremie kunt ontvangen: 'Brons' € 60/ha, 'Zilver' € 100/ha, 'Goud' € 200/ha.

Hogere basispremie en/of lagere ecopremie mogelijk

Komen uiteindelijk minder bedrijven voor de ecopremie in aanmerking? Of komen veel bedrijven in een lagere klasse dan aangevraagd? Dan is minder budget voor de ecopremie nodig. In deze situatie kunt u een hogere basispremie verwachten. Blijft de deelname aan ecoregeling vergelijkbaar met de aanvraag? Dan is er, ondanks de herverdeling te weinig budget en zal, tot maximaal 10%, gekort worden op de ecopremie.

Na 15 oktober is de definitieve deelname aan de ecoregeling bekend. Dan kan RVO de definitieve basis- en ecopremie bepalen.

Percelen soms afknippen op kadastrale grens

Geeft u grond of landschapselementen op waarover u geen schriftelijke toestemming krijgt van de eigenaar? Dan kunt u een waarschuwing of korting op uw GLB-subsidies krijgen. Dit kan ook spelen als (een deel) van uw opgegeven perceel buiten de kadastrale grens ligt.

Toestemming voor gebruik

Bent u niet de eigenaar van percelen of landschapselementen waarvoor u GLB-subsidie aanvraagt? Dan moet u bij controle een schriftelijke toestemming van de eigenaar kunnen overleggen. Dit geldt ook als u delen van topografische percelen opgeeft, die buiten de kadastrale grens liggen, zoals bijvoorbeeld bermen en schouwpaden.

Waarschuwing of korting

Heeft u een landschapselement (incl. sloot) of een deel van een topografisch perceel ten onrechte opgegeven? En constateert RVO dit? Dan ontvangt u over dit deel geen basis- en ecopremie. Daarnaast volgt allereerst een waarschuwing. Constateert RVO in

één van de opvolgende twee jaar dezelfde soort overtreding (herhaling), dan worden uw GLB-subsidies (basis- en ecopremie) met 5% of 10% gekort. Bij een volgende herhaling is de korting 10% of 20%. Geeft u ten onrechte een geheel topografisch perceel op, dan volgt direct een korting van 10% (bij herhaling 20%).

Voorkom waarschuwing dit jaar

Een waarschuwing heeft geen gevolgen voor de uitbetaling. Maar dit kan wel leiden tot een korting in 2026 of 2027 als RVO deze 'fout' opnieuw constateert op hetzelfde of een ander perceel (er is dan sprake van herhaling).

Speelt bovenstaande mogelijk op uw bedrijf? Overleg dan met uw adviseur of het verstandig is om correcties in uw Gecombineerde opgave door te voeren.

Voorstel fors lager budget nieuw GLB

De Europese Commissie heeft een voorstel voor de Meerjarenbegroting 2028-2034 bekend gemaakt. Ondanks dat veel zaken en details nog niet bekend of definitief zijn, lijkt het GLB-budget met circa 25% te dalen.

Meerjarig Financieel Kader

De Meerjarenbegroting van de EU wordt ook wel het 'Meerjarig Financieel Kader' (MFK) genoemd. In het voorgestelde MFK voor de jaren 2028 t/m 2034 wordt het totale Europese budget fors verhoogd naar € 2.000 miljard (huidige periode € 1.200 miljard). Er is extra budget nodig voor o.a. concurrentievermogen, defensie, veiligheid en ruimtevaart, crisisbeheersing en steun voor Oekraïne. Daarnaast wordt een budget gereserveerd als 'Landbouwreserve' voor bijvoorbeeld klimaatrampen en grote marktverstoringen.

Fors lager budget voor GLB

In de voorstellen is voor het GLB een totaalbedrag voor alle lidstaten van € 300 miljard opgenomen (huidige periode € 386 miljard). Dit betekent een daling van circa 25%.

Eén plan en budget voor diverse onderwerpen

Het voorstel is om lidstaten meer flexibiliteit te bieden in de verdeling van hun EU-budget voor o.a. het GLB, het visserij- en maritiem beleid, het sociaal beleid, migratie en interne veiligheid. Wel moet per lidstaat een minimaal bedrag besteed worden aan het GLB.

Verdeling GLB-budget

Het GLB-budget voor de afzonderlijk lidstaten is nog niet bekend. Wel is bekend dat het GLB-budget besteed moet worden aan inkomenssteun voor boeren en vissers. Dit is inclusief steun voor milieumaatregelen (o.a. ecoregeling en ANLb), investeringen, steun aan jonge landbouwers en risicobeheersinstrumenten.

Onderscheid Pijler I en Pijler II vervalt

Hierbij komt het onderscheid tussen Pijler I (rechtstreekse betalingen) en Pijler II

(plattelandontwikkeling) te vervallen. Dit geeft lidstaten meer flexibiliteit waaraan, o.a. het GLB-budget, wordt besteed. Wel moet iedere lidstaat aan bepaalde voorwaarden voldoen. Zo wordt bijvoorbeeld een minimaal en maximaal bedrag voor de basispremie voor alle lidstaten vastgesteld.

Jonge landbouwers, aftopping ontvangers

Gelijktijdig met het voorstel MFK zijn ook de eerste voorstellen voor uitbetaling van het GLB gepubliceerd. Het voorstel is de uitbetaling met name te richten op jonge landbouwers en kleine en middelgrote bedrijven. Om dit te bewerkstelligen wordt voor aanvragers een gestaffelde aftopping van de te ontvangen GLB-steun voorgesteld:

- Geen aftopping voor bedragen tot maximaal € 20.000.
- 25 % voor het bedrag tussen € 20.000 t/m € 50.000.
- 50 % voor het bedrag tussen € 50.000 t/m € 75.000.
- 75 % voor het bedrag tussen € 75.000 t/m € 100.000.
- 100% voor het bedrag boven de € 100.000.

Vervolprocedure

Het voorstel van de Europese Commissie moet nog besproken worden in de Europese Raad en het Europese Parlement. Op een later moment starten onderhandelingen tussen deze drie partijen. Over de voorstellen zullen flinke discussies volgen. Zeker over het extra budget dat de afzonderlijke lidstaten beschikbaar moeten stellen. Het zal dus nog enige tijd duren voordat het MFK definitief vastgesteld wordt.

De nieuwe EU-budgetten zijn nog niet definitief. Maar waarschijnlijk ontvangt u vanaf 2028 minder GLB-steun door een lager budget en de voorgestelde aftopping.

Kort nieuws

Wijzigingen ecoregeling 2026

De ecoregeling 2026 wordt, naar verwachting, vergelijkbaar met de ecoregeling van dit jaar. Wel worden de waarden voor de eco-activiteit

‘Stikstofbindend gewas’ fors verlaagd:

- Regio 1: € 415/ha (nu € 1.995/ha).
- Regio 2: € 585/ha (nu € 2.308/ha).

Uw rustgewas zal alleen als eco-activiteit meetellen als u in tenminste één van de drie voorgaande jaren ook een rustgewas teelde. Daarnaast is de planning om enkele wijzigingen in gewassenlijsten door te voeren.

Aanvraag SABE-subsidies in oktober

De planning is om de SABE-subsidies ‘Adviesvoucher’ en ‘Bedrijfsplanvoucher’ open te stellen in de periode van 7 oktober t/m 18 november 2025. Beide vouchers kunt u alleen besteden via een erkende BAS-adviseur.

Afgelopen jaren was de belangstelling voor deze vouchers zeer groot. Tot nu toe werden de aanvragen afgehandeld op volgorde van binnenkomst. Bereid u dus tijdig voor.

Controle wijziging SBI-code bij KVK

KVK wil in de periode van 5 t/m 7 september de SBI-codes aanpassen. Daarnaast worden uw SBI-codes opnieuw vastgesteld op basis van uw, bij KVK, geregistreerde bedrijfsactiviteiten. De wijzigingen voor ‘landbouw’ lijken beperkt te zijn. Desondanks is het verstandig om na 7 september uw SBI-codes te controleren bij KVK. Voor het GLB is met name de SBI-code van uw hoofdactiviteit van belang. Indien nodig kunt u vooraf de beschreven bedrijfsactiviteiten nakijken en zo nodig aanpassen. De kans dat KVK de juiste SBI-code toekent is dan groter.

Agenda

T/m 1 oktober

- Inzaai verplicht vanggewas direct na snijmais (zand/löss).

Vanaf 2 oktober

- Start ‘stikstofkorting’ volgens ‘Stimuleringsregeling vanggewas’ (zand/löss).
 - Inzaai 2 okt t/m 14 okt: korting 5 kg N/ha.
 - Inzaai 15 okt t/m 31 okt: korting 10 kg N/ha.
 - Geen inzaai of vanaf 1 nov: korting 20 kg N/ha.

T/m 15 oktober

- Actualiseren Gecombineerde opgave. Bepaalde wijzigingen eerder doorgeven, zodra dit bekend is. Zoals bijvoorbeeld intrekken eco-activiteit bij niet (meer) voldoen aan de voorwaarden.

T/m 31 oktober

- Inzaai verplicht vanggewas na snijmais (zand/löss). Vanggewas is wintergraan dat volgend jaar als hoofdteelt wordt geteeld.
- Inzaai verplicht vanggewas na biologische snijmais en overige mais (zand/löss).

over ons

Bent u op zoek naar een betrokken en deskundige adviseur die uw (tunnel)visie in twijfel durft te trekken? Iemand met een brede blik rondom uw agrarisch bedrijf? Dan bent u bij D&U Advies B.V. aan het juiste adres. Wij streven naar creatieve en haalbare oplossingen, toegesneden op uw persoon en persoonlijke omstandigheden.

Geïnteresseerd in wat we te bieden hebben? Neem dan contact op met:

Herman Hofstee 06-53667520

hermanhofstee@du-advies.nl

Klaas Jan Janssen 06-20710688

klaasjanjanssen@du-advies.nl

Björn Schutter 06-23993112

bjornschutter@du-advies.nl

Bezoekadres Postadres

Sylviuslaan 8	Postbus 606
9728 NS	9700 AP Groningen
Groningen	agro@du-
T: (050) 525 89 55	accountants.nl